

Engelbrektskolan i Borås

Rektor Bosse Leskinen
bosse.leskinen@boras.se

Beslut

2013-01-18

Dnr 400-2011:6489

Beslut

efter kvalitetsgranskning av undervisningen i
samhällsorienterande ämnen för årskurserna 7-
9 i Engelbrektskolan i Borås kommun

Inledning

I detta beslut ges en sammanfattande bedömning utifrån kvalitetsgranskningens resultat. Vidare ges en beskrivning av de utvecklingsområden som framstår som mest centrala att prioritera i det lokala kvalitetsarbetet. För en utförligare beskrivning av kvalitetsgranskningens resultat och Skolinspektionens bedömningar i sin helhet se bilaga 1, *Rapport efter kvalitetsgranskning av Samhällsorienterande ämnen för årskurserna 7–9 vid Engelbrektskolan i Borås kommun*.

Sammanfattande bedömning

Granskningen av SO-undervisningen vid Engelbrektskolan visar på flera starka, men också på några svaga allmändidaktiska kvaliteter. Lektionsobservationer visar att lärandemiljön mestadels är trygg, stödjande och uppmuntrande. Observationer visar också att det finns tydlighet i mål och innehåll i undervisningen, men där målen inte alltid tydliggörs för eleverna. Elever pekar i intervjuer på avsaknaden av information från lärarna om kunskapskraven och långsiktiga mål i SO undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att lärarna i hög grad förlägger undervisningen på en generell nivå där varje elev oavsett förutsättningar och lärstil förväntas delta i övningar, lösa uppgifter och inhämta kunskaper. De flesta lektioner som observerats har karaktären av att alla elever arbetar mer eller mindre på samma sätt med samma uppgifter, vilket inte gagnar en individanpassning som utgår från den enskilda elevens behov. Lektionsobservationer visar vidare att det inte erbjuds alternativa lärverktyg eller hjälpmedel som eleverna kan använda sig av i kunskapsinhämtningen. För att eleverna ska kunna utvecklas och nå en högre måluppfyllelse behöver lärarna också förbättra arbetet med att låta eleverna bidra med egna kunskaper och reflektioner kring undervisningen samt kontinuerligt ge eleverna konstruktiv återkoppling på vad de behöver utveckla för att nå kunskapskraven. Granskningen visar på brister i det särskilda stödet i SO-ämnen. Nio elever i nuvarande årskurs 9 hade fått betyget F i något eller några SO-ämnen vårterminen 2012 i årskurs 8. Detta till trots saknas åtgärdsprogram i SO-ämnen för dessa elever.

Skolans arbete med ämnesspecifika förmågor inom ramen för SO-ämnenas centrala innehåll uppvisar flera kvalitativt starka sidor. Eleverna utvecklar ämnesspecifika förmågor kopplade till exempelvis analys, reflektion, historisk referensram och historiska begrepp. Övningar genomförs ofta i grupp där eleverna får diskutera samband, likheter/skillnader eller orsaker och konsekvenser inom olika ämnesområden och någon elev i respektive grupp får sammanfatta hur gruppen resonerat och vad man dragit för slutsatser. Det förekommer även uppgifter där eleverna individuellt får i uppgift att exempelvis analysera texter och skriftligt redovisa dessa. Skolinspektionen bedömer dock att lärarna kvalitativt behöver förbättra arbetet med att stimulera eleverna att utveckla ämnesspecifika förmågor kopplade till ett källkritiskt perspektiv i undervisningen.

Eleverna ges ibland möjlighet att arbeta ämnesövergripande där SO-ämnena ingår och där lärarna samordnar olika ämnesområden, så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Det pågår också viss ämnesövergripande undervisning i SO-ämnena där även ämnet svenska ingår. Skolinspektionen konstaterar att lärarna till vissa delar organiserar undervisningen så att eleverna får möjlighet att arbeta ämnesövergripande dock utan att rektor påtalat vikten av att integrera ämnesövergripande kunskapsområden.

Granskningen visar vidare att SO-lärarna systematiskt följer upp elevernas kunskapsutveckling på individnivå med skriftliga omdömen i SO-ämnena. Kunskapsresultaten dokumenteras på grupp- och skolnivå. På skolnivå finns en sammanställning över betygen i SO-ämnena, men en övergripande utvärdering av kunskapsresultaten, som leder fram till planering och utveckling av undervisningen i SO-ämnena, saknas på Engelbrektskolan. Skolan har de senaste fem läsåren nått mellan 92 och 99 procent i måluppfyllelse i ämnena geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap i årskurs 9. I slutbetyget år 2012 hade 11 procent av eleverna betyget MVG i ämnena geografi och religionskunskap, 14 procent i historia och 12 procent i samhällskunskap. Det var relativt stor skillnad i betygsresultat mellan flickor och pojkar. I exempelvis ämnet historia hade 20 procent av flickorna betyget MVG medan endast 7 procent av pojkarna hade detta betyg. I årskurs 8 hade cirka 20 procent av eleverna betyget A i SO-ämnena vårterminen 2012. Trots att skolan visar hög måluppfyllelse behöver skolan utveckla arbetet med att planera, följa upp och utveckla undervisningen i SO-ämnena på grupp- och skolnivå.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden:

- Undervisningen i SO-ämnena visar att individanpassningen av undervisningen och det särskilda stödet i SO-ämnena behöver utvecklas. Undervisningen behöver läggas upp på sådant sätt så att undervisningen utgår från varje elevs förutsättningar, intresse och behov. Inom det särskilda stödet behöver rektor se till att varje elev som bedöms riskera att inte nå kunskapskraven i ett eller flera SO-ämnena utreds och att åtgärdsprogram upprättas om nödvändigt. Åtgärdsprogrammen måste ha en tydlig koppling till de ämnesspecifika förmågorna och kunskapskraven i kursplanerna (3 kap. 3 och 8 §§ skollagen).
- Undervisningen i SO-ämnena behöver utvecklas så att eleverna stimuleras att utveckla alla ämnesspecifika förmågor. Granskningen visar att lärarna i större omfattning behöver stimulera eleverna att utveckla sitt arbete med kritisk granskning och källkritik av olika typer av information i ämnena historia och samhällskunskap (Kap. 3.13 och 3.15 Lgr 11).

- Skolan behöver utveckla det systematiska kvalitetsarbetet genom att utvärdera och analysera kunskapsresultaten och undervisningen i SO-ämnena på grupp- och skolnivå (4 kap. 4 § skollagen).

Uppföljning

Huvudmannen ska senast sex månader efter expediering redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits eller planerats utifrån de utvecklingsområden som myndigheten identifierat. Om åtgärder ännu inte vidtagits men planerats, ange gärna tidplan och vem som ansvarar för att genomföra åtgärderna.

Redogörelsen skickas per post till *Skolinspektionen, Box 203 20, 403 15 Göteborg* eller via e-post, till *skolinspektionen@skolinspektionen.se*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (Dnr: 400-2011:6489) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Johan Dahl och avdelningsjurist Charlotte Fagher deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Gerhard Eriksson
Undervisningsråd

Bilagor

Bilaga 1	Skolinspektionens rapport utifrån kvalitetsgranskning av samhällsorienterande ämnen för årskurserna 7-9 i Engelbrektskolan i Borås kommun
Bilaga 2	Observationsschema
Bilaga 3	Resultatsammanställning elevenkät